

**OLIY TA'LIMDA NAZARIYA VA AMALIYOTNI UYG'UNLASHTIRISH
MUAMMOSI (pedagogik tadqiqotlar va zamonaviy yondashuvlar asosida).**

Mamajonova Zulfizarxon Madaminovna
Andijon davlat universiteti
Psixologiya va pedagogika kafedrasida dotsenti

Annotatsiya. Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida nazariya va amaliyotning uyg'unlashuvi muammosi tahlil qilinadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ko'plab universitetlarda talabalar nazariy bilimlarni egallash bilan cheklanib qoladi, amaliy ko'nikmalar esa yetarlicha shakllantirilmaydi. Maqolada oliy ta'lim muassasalaridagi pedagogik yondashuvlar, zamonaviy raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlar asosida yechimlar taklif etiladi.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, nazariya, amaliyot, pedagogik innovatsiyalar, kompetensiyalar.

Oliy ta'lim muassasalarida nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish muammosi nafaqat talabalar tayyorgarligida, balki ish bozoriga moslashuv, innovatsion faoliyatga tayyorlik va jamiyatning ilmiy-texnik rivojlanishida ham seziladi. Ko'plab tadqiqotlarda oliy ta'limning maqsadi sifatida quyidagicha qarashlarga ko'zingiz tushadi, talabalarni nazariy bilimlar bilan birga amaliy ko'nikmalar bilan ta'minlashdir. Biroq ko'plab pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, universitetlarda amaliyot bilan nazariyaning uyg'unlashuvi yetarli darajada emas (Sobko va Krysovatty, 2023¹; To'xliyev va Karimov, 2023²).

Nazariya va amaliyot o'rtasidagi uyg'unlik oliy ta'limning samaradorligini oshiradi. Masalan, Schumpeter (1934) va Drucker (2022)³ tadbirkorlik va innovatsiyalarni o'rgatishda nazariy bilimlarning amaliyotga tatbiqi zarurligini ta'kidlaydi.

O'zbekistonda oliy ta'limda nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish bo'yicha bir qancha dasturlar ishlab chiqilgan: startup inkubatorlar, laboratoriya bazalari, amaliyot grantlari va xalqaro hamkorlik loyihalari (Mirziyoyev, 2022⁴; To'xliyev va Karimov,

¹ Sobko, O., & Krysovatty, I. (2023). Assessment of the influence of intellectual potential on the development of innovative entrepreneurship in Ukraine. Ekonomichnyy analiz.

² To'xliyev B., Karimov M. Innovatsion iqtisodiyot va intellektual tadbirkorlik asoslari. Iqtisodiyot nashriyoti. Toshkent-2023

³ Drucker, P. F. (2022). Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles (Updated ed.). Routledge.

⁴ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasi to'g'risida" gi PF-60-son Farmoni.

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-2, ISSUE-9**

2023). Biroq tizimli yondashuv, o'quv dasturlarining integratsiyasi va resurslarni teng taqsimlash hali ham dolzarb masala bo'lib qolmoqda.

Nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish muammosi sabablari sifatida quyidagilarni keltirish mumkin:

- nazariy va amaliy mashg'ulotlarning ajralganligi — darslar ko'p nazariyaga, laboratoriyalar esa cheklangan resurslarga ega;
- o'qituvchilarning yetarlicha amaliy tajribaga ega emasligi;
- talabalar motivatsiyasining pastligi va amaliy mashg'ulotlar uchun yetarli resurslar mavjud emasligi;
- texnologik vositalar yetishmasligi, masofaviy va raqamli amaliyot imkoniyatlari cheklangan.

Ushbu muammo sabablari borasidagi masalalarga quyidagi yechimlarni taklif qilindi:

- Integratsiyalashgan o'quv dasturlari: nazariy bilim va amaliy mashg'ulotlar o'quv rejalarida uzviy bog'langan bo'lishi; loyiha ishlari va laboratoriya mashg'ulotlari majburiy kiritilishi.
- Pedagogik va amaliy tajriba almashinuvi: o'qituvchilarni sanoat korxonalarini bilan hamkorlikda amaliyotdan o'tkazish; talabalarni real ish jarayonlariga jalb qilish.
- Raqamli va innovatsion platformalar joriy etish: virtual laboratoriyalar, simulyatsiyalar va interaktiv platformalar; online project-based learning vositalarini keng qo'llash.
- Talabalar motivatsiyasini oshirish: amaliyot natijalarini baholash tizimi; innovatsion g'oyalarni rag'batlantiruvchi grant va stipendiyalar.

Xulosa sifatida shuni aytishimiz mumkinki, mamlakatimiz oliy ta'lim muassasalarida nazariya va amaliyotni uyg'unlashtirish muammosini — talabalarni raqamli va real ish bozoriga tayyorlashda asosiy to'siq sifatida qarash zarur. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodlar va raqamli vositalar ushbu muammoni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston sharoitida tizimli integratsiya, laboratoriya bazalarini rivojlantirish va motivatsion mexanizmlar yaratish orqali nazariya va amaliyot uyg'unlashuvi yaxshilanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasi to'g'risida" gi PF-60-son Farmoni.

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-2, ISSUE-9**

2. Sobko, O., & Krysovaty, I. (2023). Assessment of the influence of intellectual potential on the development of innovative entrepreneurship in Ukraine. Ekonomichnyy analiz.

3. To'xliyev B., Karimov M. Innovatsion iqtisodiyot va intellektual tadbirkorlik asoslari. Iqtisodiyot nashriyoti. Toshkent-2023

4. Drucker, P. F. (2022). Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles (Updated ed.). Routledge.

